

віддаленого контенту, дозволяють відстежувати процес навчання в реальному часі і надають велику кількість навчального матеріалу в електронному форматі. Принцип мобільності у процесі реалізації змішаного навчання майбутніх юристів в коледжі не тільки служить інструментом для навчання студентів, але й сприяє підвищенню якості професійної підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти. У підсумку, використання мобільних пристроїв для навчання юристів є не лише способом організації якісного змішаного навчання, але й інноваційним рішенням для формування їх цифрової компетентності.

Список використаних джерел

1. Горбатюк Р., Тулашвілі Ю. Мобільне навчання як нова технологія вищої освіти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота.* 2013. Вип. 27. С. 31–34.
2. Кононець Н. Мобільне навчання як форма ресурсно-орієнтованого навчання студентів: досвід упровадження на прикладі дисципліни "Інформатика та комп'ютерна техніка". *Директор школи, ліцею, гімназії.* 2016. № 1–3. С. 57–69.
3. Теплицький І. О., Семеріков С. О., Шокалюк С. В. Основні елементи технології мобільного навчання. *Інформаційні технології в освіті, науці і техніці : матеріали VI Всеукраїнської конференції молодих науковців ІТОНТ – 2008.* Черкаси, 5-7 травня 2008 року. Черкаси : Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2008. С. 106–107.

Юлія БАБИНІНА

ВИХОВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЗАСОБАМИ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

У сучасному світі, коли швидкі темпи розвитку та стрімкий прогрес переplitаються з повсякденністю, виховання естетичного смаку стає особливо важливим складним формуванням особистості молодого покоління. І, безсумнівно, вчитель має в цьому найбільший вплив.

Однак традиційні програми не завжди забезпечують достатню глибину й різноманітність виховання естетичних смаків. Саме тут на допомогу приходять неформальна освіта. Вона відкриває широкі можливості для впливу на формування художнього, естетичного смаку здобувачів.

Серйозні дослідження неформальної освіти, проведені в рамках аналізу різних аспектів освіти в цілому житті. Ці аналізи були присвячені дослідженню С. Гончаренко, Р. Кафарелла, П. Кенді, М. Купер, Л. Лук'янова, У. Мауч, Дж. Мезіров, Н. Ничкало, М. Ноулз, О. Огієнко, О. Пуховська, Б. Спенсер й ін. Залучення до мистецтва є потужним засобом розвитку особистості в будь-якому віці, як доведено дослідження вітчизняних вчених І. Зязюна, М. Лещенко, Л. Масол, Н. Миропольської, О. Олексюк, О. Рудницької, О. Шевнюк, О. Щолокової й ін.

Мистецтво здатне виконувати надзвичайно широкий спектр соціальних функцій:

- естетичну (мистецтво як засіб для формування художніх, естетичних смаків, здібностей і потреб особистості, ціннісного орієнтування людини в світі, пробудження її творчого потенціалу);
- гедоністичну (мистецтво як насолода);
- компенсаторну (мистецтво як розрада);
- суспільно-перетворювальну (мистецтво як діяльність);

- пізнавально-евристичну (мистецтво як засіб просвіти, передання досвіду, фактів та освіти, передання навичок мислення й системи поглядів);
- художньо-концептуальну (мистецтво як аналіз стану світу);
- прогнозувальну (мистецтво як передбачення);
- комунікативну (мистецтво як спілкування);
- інформаційну (мистецтво як повідомлення);
- сугестивну (мистецтво як навіювання);
- гармонізувальну (мистецтво як засіб для відновлення гармонії);
- світоглядну (мистецтво як засіб формування системи емоційних та раціональних форм осягнення людиною навколишньої дійсності) [1 с. 501–502].

Використовуючи термін «неформальна мистецька освіта», ми базуємось на твердженні, що вона є навчально-освітньою мистецькою діяльністю особистості, яка організована поза формальною мистецькою освітою і не супроводжується видачею диплома офіційного зразка [2, с. 40]. Тож, така освіта є кількістю компонентів виховної та організаційної роботи в різних типах освітніх закладів, таких як будинки і палаци дитячої та юнацької творчості, центри естетичного виховання молоді, будинки культури, заклади вищої освіти, громадські центри та асоціації, соціально-психологічні служби тощо.

«Неформальна мистецька освіта в системі професійної підготовки майбутнього учителя – це його добровільна мистецька діяльність поза обов'язковим навчанням у ЗВО, що реалізується здебільшого в художньо-творчих колективах і не передбачає видачу диплома державного зразка». Художньо-творчими колективами називаємо організовані форми добровільного об'єднання здобувачів і викладачів на основі цілеспрямованої художньо-творчої діяльності [2, с. 74]. До таких можна віднести: вокальні, інструментальні ансамблі, оркестри, хорові колективи, хореографічні колективи, ансамблі пісні і танцю, гуртки образотворчого мистецтва, кіно-, фото- і відеостудії, циркові, театральні колективи, фольклорні групи, гуртки декоративно-ужиткового, культурно-побутового характеру тощо.

Один із ефективних методів – це організація мистецьких заходів та гуртків, де майбутні вчителі матимуть можливість поглибити свої знання, спробувати себе в ролі художника, драматурга, режисера чи музиканта. Такі заходи допомагають виявити приховані таланти, розвивати творчий потенціал та стимулювати до самовдосконалення. Не менш важливою є роль використання інноваційних технологій в освітньому процесі. Вони можуть поглибити знання майбутніх фахівців про сучасні тенденції в мистецькому світі, показуючи їм різноманітність мистецьких виражень. Безмежно, це важливо надавати можливість здобувачам самостійно творити, експериментувати та виражати свої почуття та емоції в мистецькій формі. Це може бути створення власних картин, написання власних віршів, створення музики чи хореографічних постановок.

Ефективність неформальної мистецької освіти у ЗВО з її різнобічними функціями:

- естетичної соціалізації, що спрямована на підвищення активності майбутнього фахівця у формуванні естетичних смаків, здібностей та потреб, а також пробудження творчого початку та навичок життя й творчості до загальнолюдських цінностей;
- ціннісно-орієнтаційна функція, яка забезпечує формування світогляду на основі узагальнених та інтерпретованих у мистецтві суспільних подій, розвиток духовності, усвідомлення людини як найвищої цінності та виховання почуття національної свідомості;
- професійно-розвивальна функція, що забезпечує поглиблення знань, умінь і навичок, винятково для результативної професійної діяльності;

- катарсисно-компенсаційна функція, спрямована на формування гармонійної особистості, сприяння встановленню психічної рівноваги, підвищення почуття насолоди від творчості, відкриття та завершеності, а також збільшення прогалин у художній освіті;

- рекреаційна функція, що дозволяє поповнювати духовні та фізичні сили під час корисного проведення вільного часу.

Відбір і структурування змісту неформальної мистецької освіти обґрунтовуються на врахуванні вимог щодо професійного розвитку майбутніх фахівців, а також враховують їх індивідуальні можливості, нахили, можливості, уподобання, інтереси та прагнення. Отримання такої освіти дозволяє майбутнім організаторам мистецько-освітньої діяльності в неформальних художньо-творчих колективах наблизитися до високодуховних зразків спадщини людства, долучитися до їх відтворення та збереження, застосувати найсуттєвіші ознаки завершеності людського розвитку в їх етичних, естетичних та патріотичних проявах. Крім того, вона дає можливість засвоїти теоретичні й практичні основи музичного, образотворчого, хореографічного, літературного, театрального та інших видів мистецтва, які обираються студентами для власної діяльності в художньо-творчих колективах.

Із новонабраними учасниками художньо-творчих колективів має відбуватися систематична, послідовна, цілеспрямована мистецько-освітня діяльність, що здійснюється в умовах відповідного соціокультурного середовища та позитивного ставлення професорсько-викладацького складу ЗВО до збагачення формальної освіти здобувачів неформальною мистецькою. Така підтримка викладачів може проявлятися різними способами, окремими з яких є: вияв симпатії до здобувачів, які прилучені до мистецтва; наголошення у спілкуванні зі здобувачами на значенні різнобічного розвитку особистості для професії вчителя; агітація майбутніх учителів до участі у творчих колективах; повага до традицій діючих художньо-творчих колективів; відзнака учасників художньо-творчих колективів грамотами, дипломами, поїздками на фестивалі, конкурси, екскурсії [2, с. 108].

Учасники художньо-творчих колективів отримують неформальну мистецьку освіту, що виявлятиметься у:

- знання з певного виду мистецтва (у залежності від спрямування творчого колективу):

- музичного: народна, академічна або естрадна манера співу; класифікація голосів у народному або академічному хорі; музично-виразні засоби хорового виконання; способи народного, академічного або естрадного звукоутворення, вокальна техніка; елементи вокальної фольклористики українського чи інших народів світу; складові вокальна чи інструментальна класична музика; основи гри на музичних інструментах та інше;

- хореографічного: особлива термінологія хореографії (основні терміни, назви рухів українського народного, класичного та сучасного танцю);

- образотворчого: основні терміни у сфері образотворчого мистецтва; різновиди та жанри; видатні представники вітчизняного та світового образотворчого мистецтва в різні історичні періоди; сучасні тенденції в образотворчому мистецтві; орнаментальні мотиви українського народу та їх застосування у творчості;

- літературного і театрального: література як мистецтво, різновиди та жанри; театр як вид мистецтва, його складові; особливості театрального мистецтва та його розвиток; стилі та жанри театральної діяльності, його структура; функції режисера у театральному виставі; основи сценічної мови та культури виступу тощо [2, с. 115].

Отже, у сучасному освітньому просторі неформальна мистецька освіта відіграє надзвичайно важливу роль у формуванні естетичного смаку та культурного розвитку молодого покоління. Вона дає можливість поглибити знання, розкрити таланти,

розвинути творчий потенціал та успіх самовираженню. Організація мистецьких заходів, використання інноваційних технологій та створення умов для творчого самовираження є найефективнішими методами виховання естетичного смаку. Такий підхід дозволяє сформулювати глибоке розуміння та почуття краси, спрямоване на самореалізацію та розвиток особистості в гармонії з мистецтвом та культурою. Неформальна мистецька освіта відкриває перед майбутніми учителями безмежні можливості для виявлення та реалізації їхнього творчого потенціалу, що є ключовим кроком до становлення глибоко освіченої та культурно освіченої особистості.

Список використаних джерел

1. Зязюн І. А. Мистецтво. Енциклопедія освіти, гол. ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. С. 501-504.
2. Сулаєва Н. В. Неформальна мистецька освіта майбутніх учителів у художньо-творчих колективах : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Н. В. Сулаєва. Київ. 2014. 591 с.

Віктор БАРАНОВ

УПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ STEM-ОСВІТИ В СИСТЕМУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

На сучасному етапі розвитку системи вищої педагогічної освіти набуває актуальності побудова індивідуальної освітньої траєкторії, створення умов для мобільності та використання різних інноваційних та інтерактивних форм і методів в освітньому процесі.

Дослідниця О. Акімова зазначає, що формування навичок “hard skills” та “soft skills” у майбутніх учителів виступає не лише елементами педагогічної та інклюзивної готовності, а і виступає складовими елементами реалізації основного завдання Нової української школи підготовка майбутніх фахівців до всебічного розвитку, формування, соціалізації особистості молодшого школяра, готового до свідомого життєвого вибору і різних видів активності [1], що, на нашу думку, передбачає наскрізне використання елементів stem-освіти в систему підготовки майбутніх учителів.

Упровадження елементів stem-освіти в систему підготовки майбутніх учителів відбувається в умовах інтеграції формальної, інформальної та неформальної освіти, поєднання яких передбачає розробку мульти дисциплінарних освітньо-професійних програм.

Дослідниця Н. Валько в систему підготовки майбутніх учителів в умовах модернізації вищої педагогічної освіти включає підготовку до застосування технологій STEM-освіти як педагогічної системи, яку характеризує як сукупність залежних й взаємопов'язаних структурно-функціональних підсистем, що зорієнтовані на досягнення чіткої освітньої цілі – забезпечення продуктивної підготовки майбутніх учителів до застосування STEM структур у фаховій практиці. На думку дослідниці, така підготовка за характером динамічна, процесуальна, передбачає розробку оптимальних умов для формування відповідної готовності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки та продукує поняття «STEM-педагог» [2].

Практика STEM-педагогів не обходиться викладанням лише власного освітнього компоненту, цінним виступає вправність організувати освітній процес на засадах педагогічної взаємодії та партнерства, що зорієнтовано на розвиток особистості здобувачів освіти.